

KULTURNÍ ROZMANITOST – ŘECKO

Kreativní vzdělávací program

Autor: MgA. Sevdalina Kovářová Kostadinova.

Spolupracovníci: Dora Skouloumpri, Tania Tsimliaraki, Asimena Sakouli, Anastasia Efthalitsidou, Perseus Liberiou a Michal Kovář.

Ilustrace a fotografie: MgA. Sevdalina Kovářová Kostadinova, pokud není uvedeno jinak.

Použité zdroje: časopis Kamarádi – www.kamaradi.eu, Wikipedie, Český statistický úřad, MHMP – www.prahanarodnostni.eu

Anotace programu: V první části programu se děti seznámí s tématem a upevní své poznatky prostřednictvím zábavných úkolů. Druhá část programu má charakter výtvarného workshopu, který vychází z tradic národnostních menšin v ČR. Program se dá přizpůsobit věku a možnostem žáků. Úkoly se dají plnit selektivně. V nabídce je také multimediální obsah (na webu www.kamaradi.eu) k rozšíření a upevnění učiva. Vybírat můžete z více výtvarných workshopů – pro mladší či pro starší žáky.

Délka programu: 2 až 4 vyučovací hodiny.

Doporučený věk žáků: 1. a 2. stupeň ZŠ.

Vzdělávací oblasti: člověk a jeho svět, člověk a společnost, umění a kultura.

Průřezové téma: multikulturní výchova.

Cíle: Seznámení s národnostními menšinami v ČR. Učit žáky respektovat zvláštnosti různých etnik. Upevňovat jejich pozitivní postoj vůči kulturní rozmanitosti. Rozvíjet jejich manuální zručnost a estetické citění.

Teoretická část: 1 až 2 vyučovací hodiny.

Pomůcky: počítač s internetem a s reproduktory, vytištěné pracovní listy, psací potřeby, pastelky.

Praktická část: 1 až 2 vyučovací hodiny.

Pomůcky: výtvarný materiál, popsán dále v jednotlivých dílnách.

Závěrečné zhodnocení: 15 minut.

- Improvizovaná výstava žákovských výtvarů.
- Reflexe (žáci se podělí o své zážitky a program zhodnotí).

Materiály ke stažení na www.kamaradi.eu

(záložka MK programy -> Multikulturní programy – ke stažení):

- Metodický list + Pracovní listy + Dílny včetně fotonávodů.
- Audio nahrávka pověsti namluvená rodilým mluvčím.
- Videonávod ke kreativní dílně pro starší žáky – Řecká abeceda; video – výslovnost řecké abecedy.
- On-line kvízy – Co víš o Řecku?, Slova pocházející z řečtiny, Olympští bohové.

Podívejte se na video, jak vypadá realizace jedné lekce z našich multikulturních programů s lektorem. V případě zájmu o realizaci programu s lektorem na vaší škole nás kontaktujte na kamaradi@zaedno.org

Materiál byl vytvořen v roce 2022 jako součást projektu Spolku Zaedno.

Řešitel projektu:

Finanční podpora projektu:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Správné odpovědi a řešení:

Úkol 3 z pracovního listu č. 1:

Jak velkou část Řecka tvoří hory a kopce?

a) přes 80 %

Odpovědi na ostatní otázky vyplývají přímo z pracovního listu.

Legenda k pracovnímu listu č. 3. Najdete zde překlad řeckých slov do českého jazyka:

Úkol 1: Spojte slovo s číslem.

JEDEN	1	7	3	8	9	ŠEST
DVA						SEDM
TŘI						OSM
ČTYŘI	5	6	4	10	2	DEVĚT
PĚT						DESET

Úkol 2: Spojte slovo s barvou.

BÍLÁ	ŠEDÁ	ČERNÁ	ČERVENÁ	ORANŽOVÁ	ŽLUTÁ
					
					
	ZELENÁ	MODRÁ	FIALOVÁ	HNĚDÁ	RŮŽOVÁ

Úkol 3: Dopište jména členů své rodiny.

	
JÁ	BABIČKA DĚDEČEK
	
MATKA OTEC	BRATR SESTRA

Něco navíc:

Tip na videa: Na internetové stránce edu.ceskatelevize.cz si vyhledejte Řecko, naleznete tam několik zajímavých krátkých videí. Doporučujeme zhlédnout například Státy Evropy: Řecko či Starověké olympijské hry.

Tip na audio nahrávky a hry v řečtině: Nejspíš vaši žáci řečtině nerozumí, ani ji nikdy neslyšeli. Je však pro ně Řecko a jeho starobylá kultura zajímavá? Pak si můžete poslechnout, jak řečtina zní, a pustit si audio nahrávky pohádek, které byly namluveny pro časopis Kamarádi. Najdete je na www.kamaradi.eu pod záložkou Multimedia -> Předčítané texty -> Řecky.

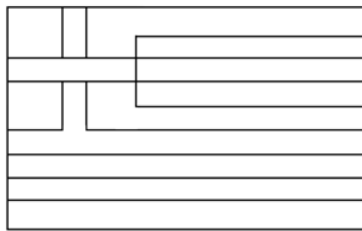
Na tomto webu si dále můžete vyzkoušet nevšední výukové hry, jako jsou Slovní spojovačka, Slovní tetris či Slovní bludiště mimo jiné i v řečtině.

Tip na on-line kvíz: Pokud vaše děti jsou již „přeborníci“ přes řeckou mytologii pak se pusťte do kvízu „Olympští bohové“, najdete ho na www.kamaradi.eu. Kvíz můžete vyplňovat i společně ve třídě, např. na interaktivní tabuli. Doporučujeme si nejdříve přečíst pověsti o olympských bozích z časopisu Kamarádi číslo 5 z roku 2021 (najdete na stejném webu) a pak se pustit do řešení kvízu.

ÚKOL 1 Na mapě je zvýrazněno Řecko, vybarvěte také ČR. Poznáte i jiné země?

ÚKOL 2 Vybarvěte řeckou vlajku a pak ornament s hlavou mytologické Medúsy.

zdroj: Wikipedie

Medúsa je mytologická postava – okřídlená žena s hady místo vlasů, která ty, co se zadívají do jejích očí, promění v kámen.

ÚKOL 3 Samostatně čtete a ve skupině odpovídejte na otázky.

- Athény
- euro
- řečtina
- 131 957 km²
- 10,7 milionu

Státní znak Řecka

Víte, že...

řecká kultura položila základy moderní evropské kultury – filosofie, divadla, astronomie, rétoriky, moderní medicíny či demokracie?

pohoří Olymp s horou Mytikas o výšce 2 917 m n. m. je nejvyšším bodem Řecka?

Řecko leží na Balkánském poloostrově (v překladu hornatý). Většina jeho území je hornaté.

významní antičtí autoři jsou Homér a Sofoklés?

? Jak velkou část Řecka tvoří hory a kopce?

- a) přes 80 %
- b) přibližně 50 %
- c) méně než 30 %

Jak vypadá státní znak Řecka? Popiš ho.

Který hrdina utál Medúsu hlavu? Koho zachraňoval?

Jak se nazývá hlavní město Řecka?

Která athénská stavba je známá po celém světě?

Která je nejvyšší hora Řecka?

Je pravda, že divadlo či filosofie má původ v Řecku?

Hrdina Perseus utál Medúsu hlavu a zachránil Andromedu.

Řecká mytologie je inspirující, její příběhy jsou známy dodnes.

Athénská akropolis byla vybudována ve starověku jako centrum starověkého Řecka. Nadherná stavba se tyčí na skalním pahorku a dodnes tvoří hlavní dominantu města Athény.

Sestavila: MgA. Sevdalina Kovářová Kostadinova

ÚKOL 4 Vybarvěte řecký lidový kroj.

Řecká menšina v ČR

Kvůli občanské válce v Řecku v letech 1946–1949 přišlo na naše území, tehdy do Československa, více než 12 tisíc Řeků, dospělých a zejména dětí. Tito lidé dodnes s radostí vzpomínají na pomoc, které se jim v Československu dostalo. Nejvíce se jich usadilo na severní Moravě.

K řecké národnosti se hlásí přibližně 4 000 osob a někteří z nich se sdružují v Asociaci řeckých obcí v ČR a v dalších organizacích. K nejvýznamnějším kulturním svátkům, jež výrazně obohacují kulturní dění v České republice patří Řecký festival v Krnově a Řecké dny v Brně.

ALFABETA

Alfabetu se používá pro zápis řečtiny.

Alfabetu je nejstarší dosud používané písmo v Evropě. Řecká písmena se ale objevují i v jiných jazycích například jako matematické symboly. Písmo bylo vyvinuto kolem 9. století př. n. l. a s několika změnami se používá dodnes.

Každý řecky trochu umí. Spousta evropských slov pochází z řečtiny a používají se v různých jazycích. Řekové rozumějí slovům, jako je škola σχολείο, muzeum μουσείο, kino κινηματογράφος, salát σαλάτα, pepř πιπερί, rýže ρύζι, kilo κιλό, telefon τηλέφωνο, auto αυτοκίνητο, taxi ταξί, motocykl μοτοσυκλέτα a tak podobně, protože tato slova mají řecký původ.

👉 Řecká abeceda

Každá buňka obsahuje písmeno řecké abecedy (v abecedním pořadí), název písmene v řečtině a v češtině a výslovnost písmene (v hranatých závorkách). Malá sigma má jiný tvar, píše-li se uprostřed slova (σ) a jiný na konci (ς).

A α άλφα / alfa [a]	B β βήτα / béta [b]	Γ γ γάμμα / gamma [g]	Δ δ δέλτα / delta [d]	E ε έψιλον / epsilon [e]	Z ζ ζήτα / zéta [z]	H η ήτα / éta [i]	Θ θ θήτα / théta [th]
I ι ιώτα / ióta [i]	K κ κάππα / kappa [k]	Λ λ λάμδα / lambda [l]	M μ μι / mý [m]	N ν νι / ný [n]	Ξ ξ ξι / ksi [ks]	O ο όμικρον / omikron [o]	Π π πι / pí [p]
P ρ ρο / ró [r]	Σ σ,ς σίγμα / sigma [s]	T τ ταυ / tau [t]	Υ υ ύψιλον / ypsilon [i]	Φ φ φι / fi [f]	X χ χι / chí [ch]	Ψ ψ ψι / psí [ps]	Ω ω ωμέγα / omega [o]

Sestavily: MgA. Sevdalina Kovářová Kostadinova, Dora Skouloumpri

✍️ Úkol 1

Spojte modrá písmena abecedy správně v abecedním pořadí a zobrazí se vám obrazec. Obrazec vybarvěte.

✍️ Úkol 2

Zkuste napsat své jméno a příjmení řeckými písmeny.

🎵 Úkol 3

a) Poslechněte si jak se řecká abeceda vyslovuje.

ŘECKÝ JAZYK

ΕΛΛΑΔΑ

zdroj: Wikipedie

Úkol 1 Spojte slovo s číslem. Pomůže vám paní učitelka nebo rodilý mluvčí řeckého jazyka.

ΕΝΑ
ΔΥΟ
ΤΡΙΑ
ΤΕΣΣΕΡΑ
ΠΕΝΤΕ

1 7 3 8 9
5 6 4 10 2

ΕΞΙ
ΕΦΤΑ
ΟΧΤΩ
ΕΝΝΙΑ
ΔΕΚΑ

Úkol 2 Spojte slovo s barvou. Pomůže vám paní učitelka nebo rodilý mluvčí řeckého jazyka.

ΑΣΠΡΟ ΓΚΡΙ ΜΑΥΡΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΚΙΤΡΙΝΟ

ΠΡΑΣΙΝΟ ΜΠΛΕ ΜΩΒ ΚΑΦΕ ΡΟΖ

Úkol 3 Dopište jména členů své rodiny.

ΕΓΩ

ΓΙΑΓΙΑ ΠΑΠΠΟΥΣ

ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ

ΑΔΕΡΦΟΣ ΑΔΕΡΦΗ

ŘECKÁ MYTOLOGIE

🎵 Ὅμοι 1

- Poslechněte si pověst z řecké mytologie v řečtině.
- Přečtěte si český překlad.
- Ve skupince srovnajte oba jazyky. Rozumíte alespoň některým řeckým slovům?

👉 Pověst o Diovi, vládcí Olympu, bohu počasí, hromu a blesku

Δίας

Ο Δίας, ο γιος του Κρόνου μια μέρα, εκεί που έκανε την βόλτα του στο λιβάδι, είδε μια πολύ όμορφη κοπέλα και εντυπωσιάστηκε. Αποφάσισε να την πλησιάσει κι έτσι μεταμορφώθηκε σε έναν πολύ όμορφο ταύρο για να μην την τρομάξει. Αμέσως, πήγε κοντά της και το όμορφο κορίτσι που ονομαζόταν Ευρώπη, ενθουσιάστηκε κι άρχισε να χαϊδεύει τον ταύρο. Μετά από λίγο, η Ευρώπη ανέβηκε πάνω στο ταύρο. Εκείνος που ήθελε να την κλέψει, άρχισε να τρέχει πολύ γρήγορα και μακριά. Η Ευρώπη φοβήθηκε πολύ! Οι δυο τους έφτασαν στην Κρήτη. Τελικά, η Ευρώπη έγινε γυναίκα του Δία και απέκτησαν τρία παιδιά. ■

👉 Překlad do češtiny

Zeus

Zeus, Kronův syn, se jednou procházel po louce a spatřil nádhernou dívku, jejíž krásou byl úplně ohromen. Rozhodl se k ní přiblížit a aby ji nevystrašil, proměnil se v krásného býka. Hned jak se ke krásné dívce jménem Evropa přiblížil, tak se nadchla a začala ho hladit a po chvíli na býka nasedla. Ten ji chtěl unést, a proto utíkal do dále, co mu síly stačily. Evropu to velmi vyděsilo, ale přesto dorazili až na Krétu. Evropa se stala jeho ženou a měli spolu tři děti. ■

Řecká mytologie

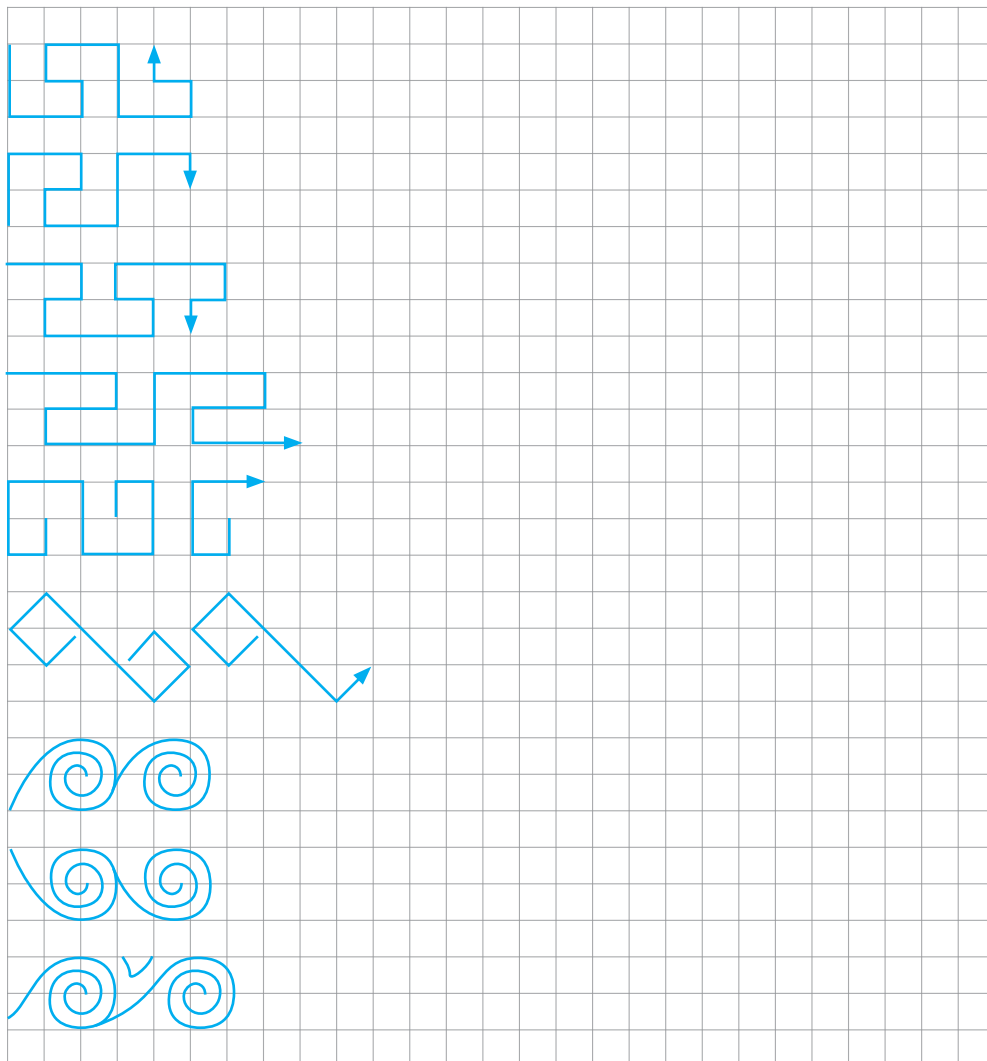
je z mýtů a legend starých Řeků, pojednávajících o bozích a hrdinech, které jsou součástí náboženství starověkého Řecka. Snaží se vysvětlit původ světa a podrobně líčí životy a dobrodružství široké škály bohů, bohyň, hrdinů, hrdinek a jiných mytologických stvoření. Bohové se chovali stejně jako lidé, zamilovávali se, hádali se mezi sebou a dokonce lhali. Náš kontinent, Evropa, byl pojmenován podle dívky, kterou unesl Zeus (v pověsti).

🌸 **Tip 1:** Pokud vás zaujala řecká pověst doporučujeme si přečíst knihu Eduarda Petišky **Staré řecké báje a pověsti**.

🌸 **Tip 2:** Jste přeborníci přes mytologii a řecké bohy? Pak se pusťte do kvízu „Olympští bohové“, najdete ho na www.kamaradi.eu. Kvíz můžete vyplňovat i společně ve třídě, např. na interaktivní tabuli. Doporučujeme si nejdříve přečíst pověsti o olympských bozích z časopisu Kamarádi číslo 5 z roku 2021 (najdete na stejném webu) a pak se pustit do řešení kvízu.

Úkol 1

Zvláštní řecké vzory najdete např. na řecké keramice. Dokreslete čáry podle vzorů a naučte se několik různých druhů ornamentů.

ŘECKÉ VZORY

zdroj obrázku:
Wikipedie

Náramky z nanukových dřívek s řeckým vzorem

Potřebujeme: dřevěná nanuková dřívka nebo lékařské špachtle, hrnec na vaření a vodu, hrníčky či sklenice, akrylové či jiné speciální fixy.

Jak na to: 1. Vodu v hrnci přivedeme do varu a potom do něj vložíme nanuková dřívka. Necháme je ve vroucí vodě 45 min. až hodinu. Působením vroucí vody dřívka změknou a my je můžeme ohýbat, aniž by se zlomila. 2. Vložíme je do menších pohárků, hrnků či sklenic tak, aby se zkroutila podle tvaru hrnků. 3. Takto ohnutá dřívka necháme celý den schnout na slunci. Když je pak z hrnků vytáhneme, tak zjistíme, že mají tvar náramku. 4. Takto připravené náramky ozdobíme řeckým vzorem, který jsme se předem naučili kreslit. Použijme při tom akrylové fixy, či jiné ozdobné fixy. Můžeme použít i fixy speciálních barev, např. bílé, zlaté či stříbrné.

Záložky

Potřebujeme: dřevěná nanuková dřívka nebo lékařské špachtle, akrylové či jiné speciální fixy.

Jak na to: Dřevěná dřívka ozdobíme řeckým vzorem, který jsme se předem naučili kreslit. Použijme při tom akrylové fixy, či jiné ozdobné fixy. Můžeme použít i fixy speciálních barev, např. bílé, zlaté či stříbrné.

Tip 1: Můžeme použít přírodní dřívka či si je předem obarvit (např. anilínovými barvami) – v tom případě je musíme nechat pořádně uschnout a pak zdobit.

Tip 2: Pokud nás to baví, dřívka ozdobíme z obou stran. Můžeme je dozdobit např. flitry či kamínky.

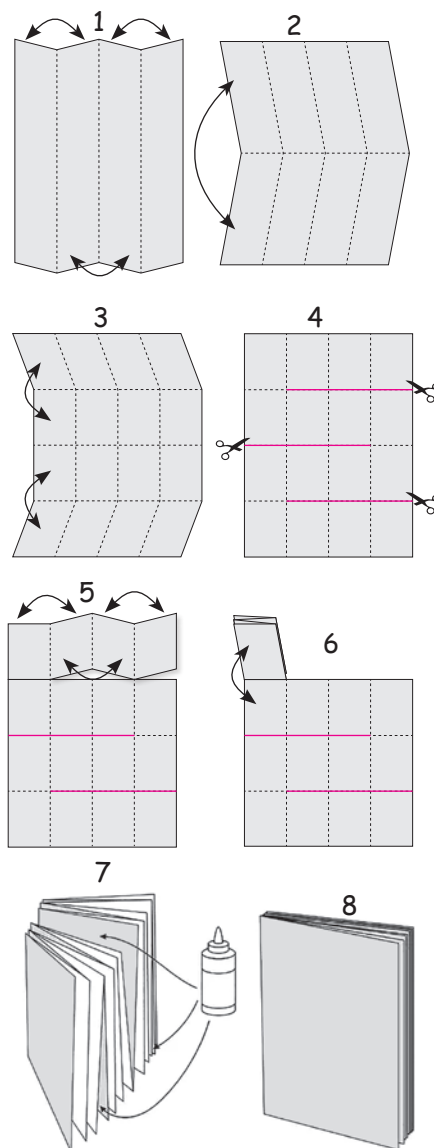
VLASTNÍ KNIŽKA

Knížka z jednoho papíru

Potřebujeme: kancelářský papír ve formátu A4, nůžky, lepidlo.

Jak na to: 1. Papír poskládáme podélně do harmoniky na 4 díly a poté rozložíme (obr. 1). 2. Přehneme na šířku na polovinu k sobě a opět rozevřeme (obr. 2). 3. Horní i spodní část přeložíme ke středovému záhybu a rozložíme. (obr. 3) Vzniklé přehyby rozdělí papír na 4 × 4 malé obdélníčky. 4. Papír nastříháme podél červených čar, které jsou vyznačeny na obrázku č. 4. 5. Takto rozložený a nastříhaný papír začneme skládat od pravého horního rohu jako harmoniku (obr. 5). 6. Když doskládáme na konec papíru, přehneme směrem dolů a pokračujeme ve skládání zleva doprava (obr. 6). Takto pokračujeme až do úplného konce papíru. Přehýbáme neustále ve směru, který nám naznačují připravené ohyby. 7. Každý list knížky bude tvořen dvojitým papírem. Ve třech místech, kde se při skládání přehýbalo dolů, je třeba papíry přilepit k sobě. (obr. 7)

Tip: Abyste knížku správně rozevřeli, pamatujte, že papír má dvě strany. Ta, která je na obrázku směrem k nám, nabarvena šedě, nebude nakonec vůbec vidět – bude skryta uvnitř listů z dvojitého papíru a přilepena k obálce.

Obálka knížky s řeckými barvami a vzory

Potřebujeme: nůžky, lepidlo, silnější modrý papír a fixy.

Jak na to: 1. Z barevného papíru si vystříháme obdélník, ve výšce knížky. Šířka bude o něco větší, než je šířka rozevřené knížky. Doporučujeme si knížku pečlivě změřit. Tento kus papíru bude tvořit obálku naší knížky. 2. Na obálku nakreslíme řecké vzory, inspirovat se můžeme například z řecké keramiky – hlavně z váz z období antického Řecka. 3. Rozevřenou knížku vlepíme na střed obálky. Přesahující okraje ohneme dovnitř a rovněž je přilepíme.

Tip: Obálek na knížku a si můžeme připravit více, protože zdobené se nemusí povést na první pokus.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ
Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π
Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

ALFABETA

☞ Řecká abeceda

Každá buňka obsahuje písmeno řecké abecedy (v abecedním pořadí), název písmene v řečtině a v češtině a výslovnost písmene (v hranatých závorkách).

A α άλφα / alfa [a]	B β βήτα / bēta [b]	Γ γ γάμμα / gamma [g]	Δ δ δέλτα / delta [d]	Ε ε έψιλον / epsilon [e]	Ζ ζ ζήτα / zēta [z]
Η η ήτα / éta [i]	Θ θ θήτα / théta [th]	Ι ι ιώτα / ióta [i]	Κ κ κάππα / kappa [k]	Λ λ λάμδα / lambda [l]	Μ μ μι / mý [m]
Ν ν νι / ný [n]	Ξ ξ ξι / ksi [ks]	Ο ο όμικρον / omikron [o]	Π π πι / pí [p]	Ρ ρ ρο / ró [r]	Σ σ, ς σίγμα / sigma [s]
Τ τ ταυ / tau [t]	Υ υ ύψιλον / ypsilon [i]	Φ φ φι / fi [f]	Χ χ χι / chí [ch]	Ψ ψ ψι / psi [ps]	Ω ω ωμέγα / omega [o]

🎨 🧶 Kouzelné provázky

Potřebujeme: několik čtvrtek kartonu, barevné tuše, případně anilinové či temperové barvy, paletu či malé kelímky na barvy, několik provázků/bavlněk cca 40 cm dlouhých, úzké, barevné lepicí pásky (např. washi pásky) a starou knihu či sešit.

Jak na to: 1. Čtvrtku přehneme napůl a pak ji rozevřeme 2. Z písmen abecedy, psaných ve starém zjednodušeném stylu (obrázek nahoře na stránce) si vybereme jedno či dvě. 3. Lepicí pásku nalepíme na rozevřenou čtvrtku ve tvaru vybraného písmene (viz obrázek). Písmeno se snažíme vytvořit z co nejméně kusů lepicí pásky. 4. Do kelímků nalijeme tekutou barvu (temperu zředíme). Stačí 3 různé barvy. Do každé barvy namočíme jeden provázek, ale konec ponecháme čistý (za ten budeme provázek držet). 5. Barevné provázky rozložíme na polovině čtvrtky (viz obrázek), čisté konce necháme pohromadě mimo čtvrtku. 6. Čtvrtku zavěříme podle předem udělaného ohybu a zatížíme knihou. 7. Knihu jednou rukou silně přitlačíme a druhou rukou pomalu vytahujeme provázky. Ale ne přímo rovně, ale kolem dokola tří volných stran přehnuté čtvrtky. 8. Čtvrtku rozevřeme – měly by tam být nádherné obrazce.

tip 1: Ať už se vám výtvar povedl, či ne, užijte si tvoření a udělejte další obrázek!

tip 2: Pokud nechcete mít ruce umazané od barvy, použijte latexové rukavice.

tip 3: Pro celou třídu – vytvořte obrázky s celou abecedou. Obrázky vystavte v pořadí abecedy třeba na školní chodbě. To bude paráda!

